

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВИТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2025. 530 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ВІЙНИ	313
ГОБЛИК В. В. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	315
ГОБЛИК В. В. КОРДОН У СУЧАСНОМУ ТРАНСКОРДОННОМУ ПРОСТОРИ	317
ГОБЛИК В. В. КІБЕРПРОСТІР ЯК ЧИННИК МОДЕРНІЗАЦІЙ ВИЩОЇ ОСВІТИ	319
ГОЛОВАЧКО В.М. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ТА ЇХ АДАПТАЦІЮ ДО УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ	321
ГУК В., МАКСИМЕНКО Д. ВПЛИВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ НА РОЗВИТОК РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ	324
ДАНКАНИЧ В. РОЗВИТОК ГІРСЬКОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ	325
ДЕМЧЕНКО В. О., БРОДОВИЧ Ю. Р. БІОІНЖЕНЕРІЯ: ЯК ПОСІДНАННЯ БІОЛОГІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЙ – ФОРМУВАННЯ НОВОЇ ЕРИ МЕДИЦИНИ	328
ДЕМЧЕНКО В. О., ГАБОВДА О. В. БЕЗЛОПАТЕВІ ВІТРОГЕНЕРАТОРИ: ПРИНЦИП РОБОТИ, ПЕРЕВАГИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	330
ДОВБАКА І.О., ГОЛОВАЧКО В.М. РОЛЬ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВАРТОСТІ	332
ДОВЖАНИН А.І. БІЗНЕС-ПРОЦЕСИ У ДІЯЛЬНОСТІ МІЖНАРОДНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ЗНАЧЕННЯ ТА ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЇ	334
ZHYGUTS YURIJ, KURYTNIK IGOR PIOTR ASSESSMENT OF OPTIONS FOR RECYCLING PROCESS WASTE IN MECHANICAL ENGINEERING	336
ZHYGUTS YURIJ MAKSUTOVA OLENA FEATURES OF METALLOTHERMAL SYNTHESIS OF ALLOY 800 (UNS N08800)	338
ZHYGUTS YURIJ FILVAROCHNY SERGIY USE OF METAL-THERMAL SYNTHESIS TO CORRECT CASTING DEFECTS	339
ЗЕЛЕНЯК І.І., КОРОЛОВИЧ О.О. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИХ СИСТЕМ	341
КАВАТСІЙ V.M., МАКСЮТОВА O.V., ПІТОВКА O.Yu. OPTICALLY ACTIVE COATING FOR PHOTONICS DEVICES	344
КАБАЦІЙ В.М., БОБКО А., БІЛЕЙ Н.В. СВІТЛОДІОДИ З КЕРУЮЧИМ ОПТИЧНИМ ЕЛЕМЕНТОМ	346
КАШИН А.В. АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ ТУРИСТИЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ БЕЗПЕКОВИХ РИЗИКІВ	348
КОЗАР Я.В., ГОЛОВАЧКО В.М. ОБЛІК ТА КОНТРОЛЬ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПРИ ДИСТАНЦІЙНІЙ РОБОТІ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ	350
КОЗАРЬ О. П., ІВАНЬО К. В. ОКРЕМІ ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ХІМІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ	353
КОЗАРЬ О.П., СТАНИНЕЦЬ Д.М. ХІМІЧНІ ДЖЕРЕЛА ЕНЕРГІЇ. ПРИНЦИП РОБОТИ ТА ПРАВИЛЬНА УТИЛІЗАЦІЯ	355
КОЗАРЬ О.П., САХАРНАЦЬКИЙ О.В. ПАРА СИЛ ЯК ОСНОВА ОБЕРТАЛЬНОГО РУХУ В ТЕХНІЧНИХ СИСТЕМАХ: ТЕОРІЯ, ПРИКЛАДИ, ЗАСТОСУВАННЯ	357
КОЗИК І., ЧОРІЙ Л. СУЧАСНИЙ СТАН ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ У СІВТІ: РЕАЛІЇ ТА ОСНОВНІ АСПЕКТИ	359
ЛЕМАК В. КЛАСТЕРИ В ТУРИЗМІ: ПОТУЖНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ	361
ЛБА Н.С., ТУРЯНЧИК Ю.В. ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНО ОРІЄНТОВАНИХ	

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

	стандартами ЄС, участь у міжнародних платформах.	валютної виручки
Соціальні інновації	Інтеграція соціальної складової в бізнес: робочі місця для ВПО, співпраця з громадами, гуманітарні ініціативи.	Зміцнення соціальної довіри та репутації
Екологічні/зелені інновації	Впровадження енергоефективних технологій, перехід на відновлювані джерела енергії, скорочення викидів.	Залучення нових партнерів, відповідність міжнародним вимогам

Джерело: сформовано авторами

Інноваційні стратегії, орієнтовані на цифрову трансформацію, експорт, сталий розвиток і соціальну відповідальність, становлять основу нової економічної моделі України, здатної витримати виклики глобальної нестабільності та забезпечити довготривале зростання.

Література:

1. European Business Association. (2025). Три чверті опитаних компаній ЕВА працюватимуть в Україні незалежно від тривалості війни. URL: <https://eba.com.ua/try-chverti-opytanyh-kompanij-eva-pratsyuvatymut-v-ukrayini-nezalezjno-vid-tryvalosti-vijny/>

2. Міністерство економіки України. (2024). Офіційна інформація про програму релокації бізнесу. URL: <https://me.gov.ua>

3. European Business Association. (2025). 2 з 3 МСБ планують розширення бізнесу у 2025 році. URL: <https://eba.com.ua/2-z-3-msb-planuyut-rozshyrennya-biznesu-u-2025-rotsi/>

4. Центр економічного відновлення, Advanter Group, Міністерство економіки України, Програма розвитку ООН (2024). Оцінка впливу війни на мікро-, малі та середні підприємства в Україні. URL: <https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/2024-04/undp-ua-smb-2024.pdf>

УДК 338.43:004:631.1

МАКСИМЕНКО Д.

кандидат економічних наук, доцент
Мукачівський державний університет

ТОКАР І.

здобувач освіти, ОС Доктор філософії
Мукачівський державний університет

ЦИФРОВІЗАЦІЯ АГРОСЕКТОРУ: АСПЕКТИ АДАПТАЦІЇ АГРАРІЇВ ДО ІННОВАЦІЙ

Цифрова трансформація сільського господарства, що передбачає інтеграцію таких технологій, як Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (ШІ), аналітика великих даних і робототехніка, відкриває широкі можливості для підвищення ефективності, продуктивності та сталого розвитку аграрного сектору. Водночас реалізація потенціалу цифровізації значною мірою залежить від людського чинника – готовності та здатності аграріїв сприймати, адаптувати й ефективно застосовувати сучасні технології. У цьому контексті особливої ваги набувають психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості фахівця аграрної сфери, його адаптації до нових умов праці та безперервного професійного розвитку.

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

Процес впровадження цифрових технологій у сільське господарство є складним і багатовимірним. На нього впливає низка психологічних чинників. Одним із найбільш значущих бар'єрів є сприйнята складність інновацій: якщо фермер сприймає технологію як надто складну для розуміння або застосування, його мотивація до впровадження знижується. Це підкреслює необхідність розроблення інтуїтивно зрозумілих інтерфейсів і забезпечення якісної технічної підтримки. Водночас очікувані вигоди та практична корисність є основними рушіями інноваційного мислення: фермери охочіше приймають нововведення, коли розуміють їхній потенціал для зниження витрат, підвищення врожайності або загальної ефективності господарства. Теорія прийняття технологій (ТАМ) підтверджує, що саме сприйнята корисність і легкість у використанні мають визначальний вплив на ставлення користувача до технології [1].

Важливе значення має ставлення фермерів до змін. Часто виникає занепокоєння щодо втрати автономії, залежності від постачальників технологій (ефект «vendorlock-in»), а також ризиків, пов'язаних із захистом персональних і виробничих даних. Нерідко зустрічається скепсис щодо реальних переваг інновацій у порівнянні з традиційними практиками, що посилюється невизначеністю окупності інвестицій. Подоланню подібних настроїв сприяють мотиваційні чинники, зокрема фінансові стимули – державні гранти, компенсації, програми підтримки. Додатковими стримувальними обставинами є звичка до традиційних методів і когнітивні упередження, такі як «ефект статус-кво» (схильність підтримувати існуючий стан речей) або страх невдачі. Водночас на рішення аграріїв також впливають соціальні фактори, зокрема думка колег, експертів, приклади успішного застосування технологій іншими господарствами.

Цифровізація агросектору висуває нові вимоги до професійних компетентностей фахівців, що зумовлює необхідність перегляду підходів до їхньої підготовки й професійного вдосконалення. Серед ключових бар'єрів – недостатній рівень цифрової грамотності, брак технічних і аналітичних знань, необхідних для роботи зі складними інформаційними системами, аналізу даних і прийняття обґрунтованих рішень.

У контексті постійного оновлення технологій концепція навчання впродовж життя (lifelong learning) набуває особливої актуальності. Аграрій повинен бути готовим до системного освоєння нових інструментів та підходів. Важливу роль у цьому відіграють освітні інституції та дорадчі служби. Аграрні навчальні заклади повинні адаптувати свої програми, включаючи дисципліни з ІТ, обробки даних, точного землеробства. В Україні цьому сприяють державні ініціативи, зокрема Державний аграрний реєстр (ДАР) [2], який через електронну взаємодію з користувачами сприяє підвищенню цифрової грамотності. Провідні вищі навчальні заклади, як-от Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП), організовують семінари та навчальні курси, орієнтовані на цифрову трансформацію в агросекторі [3].

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ ТА ІНЖЕНЕРІЇ

Важливий внесок здійснюють міжнародні організації, зокрема Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (FAO) і Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), які впроваджують проєкти з цифровізації аграрної галузі. Ці ініціативи містять компонент навчання та підвищення цифрових навичок, що особливо важливо для фермерів [4]. Консультаційні служби повинні надавати не лише технічну допомогу, а й сприяти розвитку цифрових компетентностей аграріїв.

Особливої уваги потребує подолання так званого «дифузійного розриву», тобто розбіжностей між доступними цифровими рішеннями та реальними потребами фермерських господарств, особливо малих. Навчальні програми й інструменти мають відповідати контексту діяльності, ресурсним можливостям і освітньому рівню цільової аудиторії, щоб інновації мали практичне застосування.

Професійне становлення аграрія в умовах цифровізації – це складний, комплексний процес, що вимагає глибокого розуміння психологічних особливостей сприйняття інновацій і розбудови ефективної системи педагогічної підтримки. Успішна адаптація до нових умов можлива лише за умови цілеспрямованої роботи із подолання бар'єрів, спрощення інтерфейсів, чіткої демонстрації переваг технологій, розвитку довіри, цифрової грамотності та формування культури безперервного навчання. Інтегрований підхід, що об'єднує сучасні педагогічні методики й психологічну підтримку, є запорукою формування висококваліфікованого аграрного фахівця, здатного ефективно функціонувати в умовах цифрової економіки та сприяти сталому розвитку сільського господарства.

Література:

1. Тей Ю. С., Бріндал М., Дархам С. A meta-analysis of factors driving the adoption of precision agriculture // *Precision Agriculture*. – 2021. – Vol. 22, No. 5. – P. 1231–1264. – DOI: <https://doi.org/10.1007/s11119-020-09792-3>.
2. Як зробити цифровізацію в агросекторі реальною, а не на папері [Електронний ресурс] / Ігор Кравченко // *Інтерфакс-Україна*. – 2024. : <https://interfax.com.ua/news/blog/1060032.html>, .
3. Національний університет біоресурсів і природокористування України. Семінар «Цифрові рішення в агросекторі: виклики та можливості» [Електронний ресурс]. <https://nubip.edu.ua/node/150379> .
4. Д'АгостіноД., БелкопеЕ., МадзоккіГ. Towards a Sustainable Digital Transformation of Agriculture: A Systematic Literature Review // *Climate*. – 2024. – Vol. 12, No. 11. – Article ID 192. – DOI: <https://doi.org/10.3390/cli12110192>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>